

18.9.2003

Dnro 31/004/2003

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto

OIKEUSMINISTERIÖ
24.09.2003
al 4376 Y1, 2001
OM014:00/2001

OSAKEYHTIÖLAKITYÖRYHMÄN MIETINTÖ

Oikeusministeriö on pyytänyt Vakuutusvalvontavirastolta lausuntoa osakeyhtiölakityöryhmän mietinnöstä (Oikeusministeriön työryhmämietintö 2003:4). Pyydettyä lausuntona Vakuutusvalvontavirasto toteaa seuraavan.

Osakeyhtiölakityöryhmä ehdottaa kokonaan uuden osakeyhtiölain säätämistä. Tavoitteena on aikaansaada mahdollisimman joustava ja kilpailukykyinen osakeyhtiölaki, jonka avulla yritykset voivat järjestää toimintansa mahdollisimman tehokkaasti, mutta joka samalla takaa riittävän oikeussuojan vähemmistöosakkeenomistajille ja yhtiön velkojille. Yhtiöiden toimintamahdollisuuksia on pyritty lisäämään muun muassa poistamalla ja keventämällä rajoituksia ja muotomääräyksiä sekä lisäämällä sääntelyn tahdonvaltaisuutta. Erityisesti pienten yhtiöiden asemaa on pyritty parantamaan lain selkeyttämisellä ja sääntelyn keventämisellä muun muassa siten, että näiden yhtiöiden osalta on luovuttu tilintarkastuspakosta. Toisaalta maallikkotilintarkastajien käyttäminen ei enää olisi mahdollista.

Omaa pääomaa koskevan sääntelyn osalta työryhmä ehdottaa, että osakepääoma olisi ainoa sidotun oman pääoman erä. Ylikurssirahastoa ei enää tarvita, koska uudessa laissa luovuttaisiin osakkeen nimellisarvosta eikä sidottuun omaan pääomaan ole pakko tehdä sijoituksia. Arvonkorotusrahasto muutettaisiin vapaan oman pääoman rahastoksi, koska vapaaseen omaan pääomaan tulee joka tapauksessa IAS-standardien seurauksena merkittäväksi realisoitumattomia arvonnkorotuksia. Näillä omaa pääomaa koskevilla muutoksilla on suuri merkitys yhtiöiden rakennejärjestelyjen yhteydessä. Esimerkiksi sulautumisessa sulautuvan yhtiön koko oma pääoma voi muuttua vastaanottavassa yhtiössä vapaaksi omaksi pääomaksi. Tällaisen muutoksen mahdollisuutta työryhmä on perustellut sulautumiseen liittyvällä velkojiensuojamenettelyllä.

Voitonjaon ja muun varojen jaon edellytykseksi on voimassa olevan lain vapaan oman pääoman sijaan otettu se, että yhtiötä ei jaon jälkeen uhkaa maksukyvyttömyys.

Siitä huolimatta, että ehdotettu myös rakenteeltaan kokonaan uudistettu osakeyhtiölaki on erityisesti pienten yhtiöiden toimintaa helpottava ja selkiinnyttävä, ehdotus tulee aiheuttamaan koko vakuutuslaitoslainsäädännön läpikäymisen, koska useat näistä laeista on kirjoitettu viittaamalla nykyisen osakeyhtiölain säännöksiin.

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

Vakuutusvalvontaviraston käsityksen mukaan tilintarkastuspakosta luopuminen ei ole perusteltua pienten yhtiöiden osalta. Toteutuessaan ehdotuksella saattaisi olla haitallinen vaikutus hyvän kirjanpitolain noudattamiseen ja tätä kautta tilinpäätösten luotettavuuteen. Vakuutussektorilla tulee edellyttää tulevaisuudessakin, että vakuutusyhtiön omistamat kaikki tytäryhtiöt ja osakkuusyhtiöt ovat tilintarkastuksen kohteena.

Vakuutusvalvontavirasto kannattaa ehdotusta maallikkotilintarkastajien käytön kieltämiseksi.

Oman pääoman lajit ja käyttö

Työryhmän ehdotus, jonka mukaan arvonkorotusrahasto olisi nykyisestä poiketen vapaata omaa pääomaa ja siten lähtökohtaisesti osakeyhtiölain 13 luvun perusteella rajoituksetta jakokelpoista, vaikuttaisi olevan ristiriidassa neljännen tilinpäätösdirektiivin pakottavan 33 (2 c) artiklan kanssa. Kyseinen artikla kieltää jakamasta arvonkorotusrahastoa välittömästi ja välillisesti lukuun ottamatta tilanteita, joissa luovutusvoitto on realisoitunut. Arvonkorotusrahasto ei voi myöskään muodostua negatiiviseksi, vaikka lakiehdotuksen perustelutekstissä s. 147 niin tode-taankin.

Lähipiirilainat

Työryhmä ehdottaa lähipiirilainasääntelystä luopumista sääntelyn osittaisen epäjohtonmukaisuuden ja siinä esiintyneiden käytännön ongelmien vuoksi. Vakuutusvalvontavirasto katsoo, ettei lähipiirilainasääntelystä ole kuitenkaan syytä luopua vakuutuslalla.

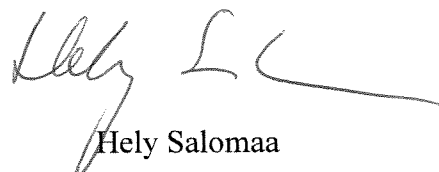

Varojen jakaminen

Työryhmä ehdottaa lisäksi, että käypään arvoon arvostamisen seurauksena muodostettu käyvän arvon rahasto olisi vapaata omaa pääomaa ja näin ollen jakokelpoista varallisuutta. Muutosten seurauksena realisoitumattomat arvostuserot tulisivat jakokelpoisiksi. Vakuutusvalvontavirasto kiinnittää huomiota siihen, että realisoitumattomien arvostuserojen jakokelpoisuus edellyttää yritykseltä paitsi maksuvalmiutta myös vakavaraisuutta, jotta osingonjaolla ei vaaranneta yhtiön toimintakykyä, mikäli realisoitumattomat arvostuserot eivät tulevaisuudessa toteudu. Vakavaraisuusedellytys tulisi osakeyhtiölaissa tuoda selvemmin esille.

Lakiehdotuksen 13 luvun 2 §:ssä todetaan, että yhtiön varoja ei saa jakaa, jos jakamisen seurauksena yhtiötä uhkasi maksukyvyttömyys. Vakuutusvalvontaviraston mielestä varojen jakaminen maksukykyisyysarvioinnin perusteella saattaa aiheuttaa tulkintaongelmia sen vuoksi, että maksukykyisyyttä voidaan mitata usealla eri menetelmällä. Menetelmästä riippuen arvio yhtiön maksukykyisyydestä voi johtaa erilaiseen lopputulokseen. Varojen jakamisen perusteet tulisi laissa määritellä siten, että ne johtavat kaikkien yhtiöiden osalta mahdollisimman yhdenmukaiseen lopputulokseen. Vakuutusvalvontavirasto katsoo, ettei vakuutuslaitosten osalta ole perusteltua sallia varojen jakoa maksukykyisyysarvioinnin perusteella.

Ylijohtaja

Hely Salomaa

Lakimies

Eeva-Maija Österman